

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 12 april 1951

Mede namens Staf, mede bestemd voor Van Santen

1. Via Radiodienst KL verleende CNRI middels zijn AC 430 tussenkomst aan 'comité rechtspositie Ambonese militairen en schepelingen' voor een door dit comité aan Ministerraad en Staten-Generaal gericht telegram inzake tijdelijke overbrenging naar Nederland ook van in doorgangskampen vertoevende zgn. afhankelijke familieleden, pleegkinderen en veiliggestelde burgers. Gaarne inlichting omtrent het karakter van de door CNRI verleende tussenkomst teneinde te kunnen beoordelen hoe verder met dit telegram te handelen. Daarbij ware mij tevens de betekenis van bedoeld comité te berichten, aangezien dat hier onbekend is.

2. Telegram refereert aan een beweerdelijk destijds van regeringswege tegenover een vertegenwoordiger der Ambonese ex-KNIL-militairen hier gedane desbetreffende, officiële principiële toezegging. Zodanige toezegging is evenwel nimmer gedaan. Wel het tegendeel.

Tevens gerefereerd aan beweerdelijk door Scheffelaar destijds in de tussen hem en de Ambonese gecombineerde delegaties gehouden besprekingen 'gegeven sociale waarborgen terzake'. Dit laatste is ons niet duidelijk tenzij bedoeld wordt op hetgeen in Uw 4 sub 1 wordt vermeld, met name dat Scheffelaar indertijd zou hebben toegezegd deze categorie burgers zouden mede afgevoerd naar Zuid-Molukken, welke toezegging evenwel gedaan toen afvoer Nederland nog niet tot mogelijkheden behoorde. Gaarne zal ik hieromtrent nader vernemen.

In telegram wordt voorts bedreigd met niet opvolging van eventueel te geven dienstbevel tot inscheping, welke weigering alsdan gebaseerd zou zijn op morele gronden. Vermoedelijk wordt hiermede bedoeld op constructie van onredelijk dienstbevel zodat ontslag bij niet opvolging volgens betrokkenen onrechtmatig zou zijn.

3. Op de door de Regering genomen beslissing heeft het telegram geen invloed, waarvoor verwezen naar laatstelijk Drees 9.

4. Bij aankomst van tot nu toe verschepte Ambonezen blijkt misvatting te bestaan ten aanzien van hun rechtspositie in Nederland. Betrokkenen worden overeenkomstig beslissing Ministerraad na aankomst hier te lande gedemobiliseerd en derhalve burgers. Hun werd evenwel in Indonesië medegedeeld dat zij in Nederland tijdelijk KL-status zouden behouden, niet operationeel zouden worden gebruikt, doch wacht- en garnizoensdienst zouden verrichten. De COT's hebben dit tijdens de reis bevestigd, zodat onder betrokkenen, die zich daarop geheel hadden ingesteld, bij aankomst grote ontstemming ontstaat met alle dientengevolge reeds gerezen en nog te verwachten moeilijkheden. Wij verzoeken derhalve betrokkenen in voorkomende gevallen terzake overeenkomstig het vorenstaande te doen inlichten, zomede waar nog nodig de COT's daarvan op de hoogte te stellen.

5. Drees 9 drong aan op scherp toezicht bij embarkering teneinde mede-inscheping van verstekelingen te voorkomen. De Kota Inten huisvestte 67 verstekelingen, de Atlantis geen, de Roma 7 terwijl volgens hier ontvangen bericht de Castel Bianco 40 verstekelingen aan boord heeft. Al dezen zijn merendeels afkomstig van de groepen zgn. afhankelijke familieleden en burgers uit de kampen.

Wij dringen derhalve nogmaals ten sterkste aan op scherpe controle teneinde zodanige mede-inscheping te voorkomen.